

LAPSK VALLHUND

Rasestandarden, og hvordan den skal tolkes

Norsk Lapphundklubb

- Klubben med de allsidige rasene

styret@norsklapphundklubb.no

INNHold

Forord.....	2
Historie.....	3
Helhetsinntrykk.....	4
Proporsjoner	5
Vanlige feil i type og proporsjoner	6
Adferd/temperament	7
Hode.....	8
Ører	8
Øyne	8
Snutepartiet	8
Nesen	8
Bitt.....	8
Uttrykk	8
Utmerkede hoder og uttrykk	9
Forlemmer.....	10
Kropp.....	11
Hale	12
Baklemmer	13
Bevegelser	14
Pels:.....	15
Farge:	15
Fargevariasjoner.....	16
Størrelse	17

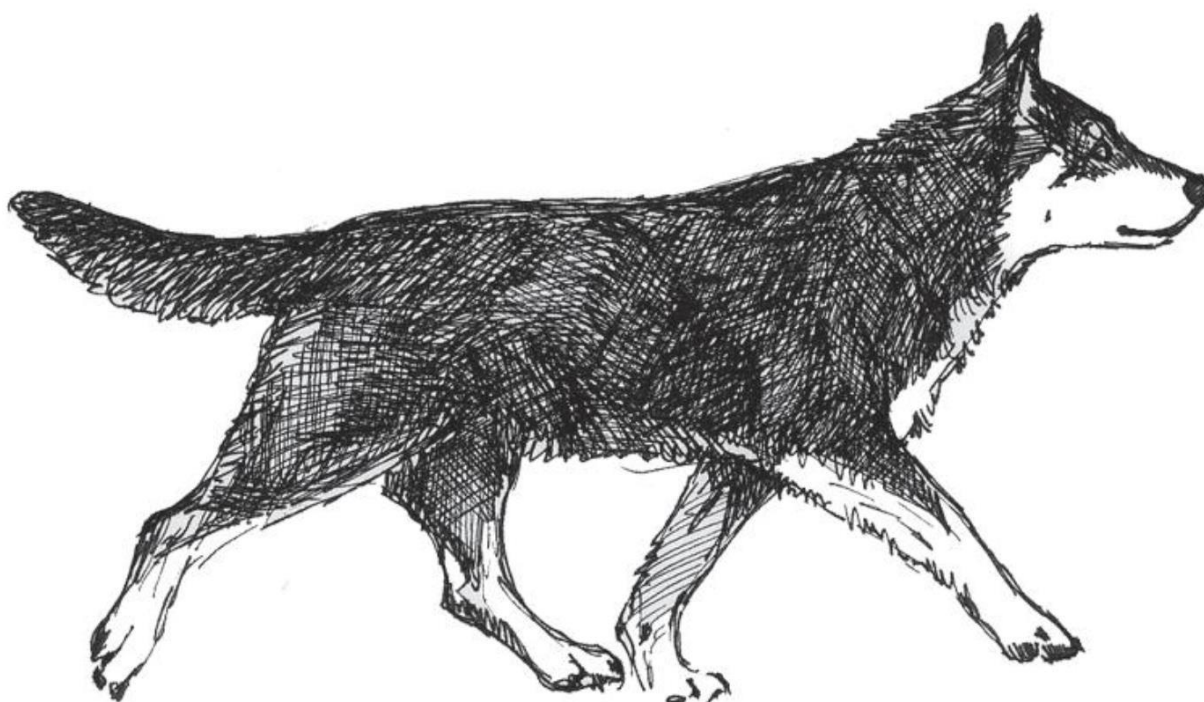
FORORD

Rasestandarden for lapsk vallhund har med hensikt blitt holdt ganske romslig. Mindre detaljer har aldri hatt stor betydning i utstillingsringen eller i avlsarbeidet, heller ikke når en har valgt seg en "venn for livet". Derfor er det stor variasjon innen rasen, selv om typen er blitt befestet, og en som regel kan gjenkjenne et individ i rasen som lapsk vallhund. Det er det som er så fint med den lapske vallhunden.

Ofte er en standard bare en beskrivelse av rasens anatomi, og dette gjelder også lapsk vallhund – det "lille ekstra" som gjør en lapsk vallhund til en lapsk vallhund, forblir udefinert.

Dette heftet har blitt laget for å hjelpe dommere og oppdrettere og alle andre som leser det, til å danne seg et bilde av en lapsk vallhund av riktig type, samtidig som det beskriver de særegne detaljene som gjør at en lapsk vallhund ser ut som en typisk representant for rasen. Det er mange fantastiske, nesten perfekte lapske vallhunder, men som likevel tydelig er forskjellige når det gjelder temperament og utseende. Det unike og fine med rasen er at det ikke finnes to lapske vallhunder som er helt like, og slik bør det også være i framtiden. Det er viktig å alltid ha i i tankene når man dømmer denne rasen, at det er en utrettelig arbeidshund, tilpasset et hardt liv på vidda.

Takk til Marja Talvitie, Johanna Lahtinen, Sari Laitinen, Kaisa Hurme, Taru Vallius, Preben Løite og Eija Lehtimäki for lån av bilder. Eija Lehtimäki har også bidratt med alle illustrasjoner i dokumentet.

Fra den engelske FCI-standard

BRIEF HISTORICAL SUMMARY:

For hundreds of years the Lapps have used dogs of the same type as Lapponian Herder as reindeer herders. Acceptance to the breed register was started in the 1950's. At that time the modern Finnish Lapphund and the Lapponian Herder were still recognized as the same breed. The Lapponian Herder was separated into its own breed 10.12.1966, as it had been noted that two different reindeer herding breeds existed.

HISTORIE

Lapsk Vallhund er nært knyttet til Nordkalottens historie, kultur og næringer. De første innbyggerne på Nordkalotten etter istiden var samer og andre folkegrupper som livnærte seg av jakt og fangst. De var jegere og fiskere, og funn som er gjort, tyder på at de hadde hunder allerede den gangen. Hundene måtte dekke flest mulig av folkets behov, de måtte både være vakthunder, allsidige jakthunder og samtidig være nært knyttet til eierne som familiehunder. De første skriftlige kildene som nevner tamrein i Norge, finner vi på 800-tallet. Tamreindrifta har siden den gang gradvis utviklet seg og blitt mer omfattende. Lapphundrasene har vært med på denne utviklingen, og oppgaven som gjeterhund ble stadig viktigere.

Som registrert rase er den lapske vallhunden fortsatt ung, men har allerede blitt relativt ensartet. Registreringen av rasen lapsk vallhund startet på 1950-tallet, men 10. desember 1966 ble finsk lapphund og lapsk vallhund skilt i to raser, da man så at det fantes to typer innenfor reingjeterhundene. Rasen har fortsatt åpen stambok, og tar jevnlig inn nye individer fra samiske områder, noe som selvsagt preger rasen i forhold til variasjon i type og utseende. Oftest er det de hundene som har registrert stamtavle i mange generasjoner som har den mest stabile typen. Den felles historien med finsk lapphund gjør at det fra tid til annen oppstår hunder med likhetstrekk fra denne rasen. Det er uansett ønskelig å opprettholde en viss variasjon i type og utseende.

På 80-tallet ble den naturlige eksistensen til den lapske vallhunden satt på prøve. Populariteten til rasen var på bunn, og populasjonen var så liten at bare noen få hunder gikk videre i avl. Siden sent på 90-tallet har derimot interessen for den lapske vallhunden økt. Sør i Finland finnes det nå relativt mange individer og man har begynt å benytte seg av deres utmerkede bruksegenskaper også til andre formål enn reingjeting. Til tross for at det er en fåtallig rase, har den vist at den duger som tjenestehund innen ulike grener og er en meget allsidig brukshund.

Bildet viser hunden Toiskan Hiski (f. 1983), oppdrettet av Marja Talvitie, og eiet av Ilho Nyssönen. I tillegg til å være en typisk representant for rasen var han en utmerket reingjeter. Han og hans linjer representerer mye av rasearbeidet etter at rasen ble skilt fra finsk lapphund. Han er også nært beslektet med de første stambokførte importene som kom til Norge på 80-tallet, slik som Toiskan Turre.

Fra rasestandarden

Opprinnelsesland/hjemland: Finland.

Helhetsinntrykk:

Middels stor spisshund, rektangulær. Kraftige ben, muskuløs. Spenstig, men virker ikke tung. Tydelig kjønnspreget. Pelsen velegnet for arktisk klima.

En hannhund med utmerket type og helhet. Legg merke til den utmerkede benstammen og den kraftige pelsen.

En godt konstruert tisse av utmerket type, men kunne hatt kraftigere pels.

HELHETSINNTRYKK

Lapsk vallhund skal være en robust hund med trav som den mest naturlige gangarten. Den skal derfor være rektangulær, tydelig lengre enn mankehøyden. Middels kraftig og relativt godt vinklet. Pelsen skal være middels lang eller lang. Det er viktig at pelsen har tett underull som skal beskytte mot regn og kulde. Den skal bevege seg velbalansert og med letthet, en utrettelig brukshund som uttrykker vilje til å samarbeide. Den skal være rolig og ikke stresse seg opp unødige, og den vil ofte være likegyldig overfor fremmede.

Det er viktigst å vektlegge pels, proporsjoner og bevegelser på den lapske vallhunden.

Fra rasestandarden

Viktige proporsjoner:

Kroppslengden ca 10% mer enn mankehøyden. Brystdybden ca halve mankehøyden.

Hannhund av utmerket type, som er meget godt konstruert.

Brun tispe av utmerket type, et godt eksempel på riktige proporsjoner.

PROPORSJONER

En lapsk vallhund skal være synlig lengre enn høy: Hannhundene ca. 10 %, og tispene 15 % lengre enn mankehøyden. Det finnes hunder med korte kropp, til og med kvadratiske proporsjoner i rasen, ofte sammenfallende med at de er dårlig vinklet.

Når man skal vurdere lengden på en lapsk vallhund, skal man spesielt legge vekt på gode vinkler, en sterk front, en lang brystkasse, og en sterk bakpart med brede lår og et kort lendeparti. En hund som er kort i kroppen, men riktig konstruert, er bedre enn en hund som er lang i kroppen, men der lengden består av en lang rygg og langt lendeparti. En slik hund vil ikke holde ut i arbeid.

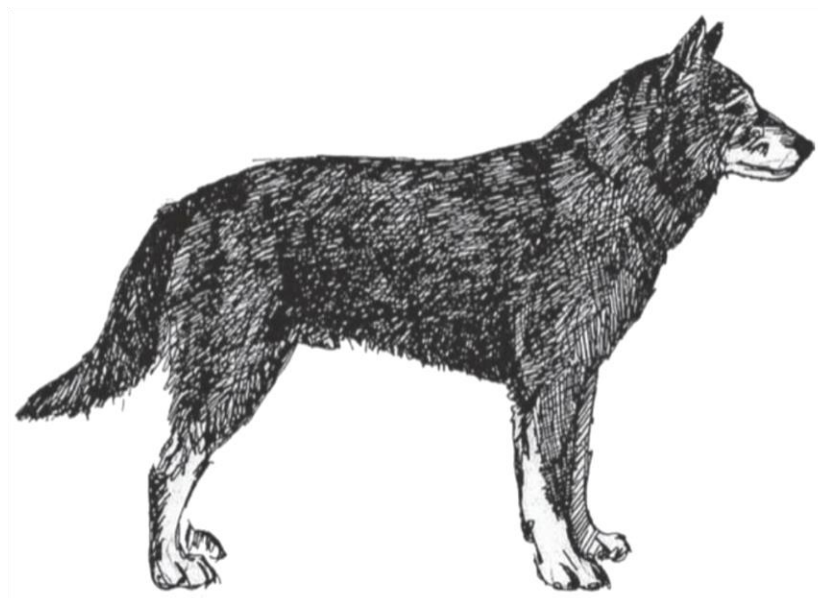
Brystdybden skal være ca. halve mankehøyden, så en lapsk vallhund skal ikke virke spinkel eller høybeint, selv om man til tider kan se slike individer i rasen.

De viktigste kvalitetene man skal legge vekt på når man ser på helheten, er sunnhet, harmoni og utholdenhet rent anatomisk og i bevegelse. En lapsk vallhund skal kunne arbeide i lange perioder i tøffe forhold og ofte dårlig vær.

Kommentarer

Hannhund som er for kort i kroppen
og for dårlig vinklet.

Høybeint og spinkel tisse.

For tung og kraftig

Fra rasestandarden

Adferd/ temperament:

Lærevillig, rolig, vennlig, energisk og arbeidsvillig. Har lett for å bjeffe under gjeting.

ADFERD/TEMPERAMENT

Type og anatomi er viktig på en hund, men det aller viktigste er uansett temperamentet. En pen lapsk vallhund med dårlig temperament er ikke en god representant for rasen. På utstilling kan man bare bedømme temperamentet relativt overfladisk på den tiden som er avsatt til hver enkelt hund.

Lapsk vallhund er en intelligent og oppmerksom hund. Selv om disse tingene ikke kan utforskes til fulle på utstilling, kan man få et inntrykk av væremåten i løpet av denne tiden. En lapsk vallhund skal være føyeelig og vennlig, men ofte likegyldig overfor fremmede, tisper kan til og med virke reserverte med et tydelig ydmykt kroppsspråk. Bare så mye som et hint av aggresjon mot mennesker er en diskvalifiserende feil. Lapske vallhunder skal heller ikke knuffe med hverandre i ringen. Den lapske vallhunden skal bjeffe når den arbeider, men kun i arbeid, og skal ellers være stille og rolig. Dette betyr at i utstillingsringen skal en lapsk vallhund fremstå som rolig, og skal ikke bjeffe.

Bildet er fra Norsk Lapphundklubbs gjeteranleggsprøve med Vågå Tamreinlag i 2018.

Fra rasestandarden

Hode:

Langstrakt. Snutepartiet noe kortere enn skallen.

Skalle: Lett hvelvet. Synlig pannefure, markerte øyebrynsbuer.

Stopp: Svakt fallende. Nesebrusk: Sort foretrekkes, men harmonerer med pelsfargen.

Snuteparti: Rett neserygg, jevnt avsmalnende mot snutespissen sett både ovenfra og fra siden.

Lepper: Stramme

Kjever/tenner: Kraftige kjever og tenner.

Saksebitt. Normalt tannsett.

Kinn: Tydelig markerte.

Øyne: Helst mørke, men harmonerer med pelsfargen. Plassert relativt langt fra hverandre, ovale. Livlig og intelligent uttrykk, hos tisper til og med hengivent.

Ører: Stående, middels lange, ansatt relativt langt fra hverandre, forholdsvis brede ved basis. Innsiden av ørene er dekket av tett hår, særlig den nederste delen.

Hals: Kraftig, middels lang, jevn overgang til skuldrene. Ikke løs halshud.

HODE

Langstrakt, noe kileformet hode, men aldri lett eller uten substans. Det er viktig at en hannhund ser maskulin ut, og en tisper feminin. Skallen må være bred nok mellom ørene, og bare litt konveks. Stoppen skal være ganske åpen, men allikevel godt synlig. Pannebeina skal være klart definert, særlig på hannhundene. Kjevebeinsbuen skal også være markert, men ikke overdrevet.

ØRER

Ørene skal være stående, mellomstore, og relativt vidstilte, men ikke overdrevent. Relativt brede ved basen, og ikke alt for spisse. Det er essensielt for rasen at innsiden av ørene er godt behåret, dette beskytter mot insektbitt. For store ører er en vanlig feil innen rasen. Videre er det også en del hunder med kippører, en slik hund skal ikke bli premiert med CK. Hengeører er en diskvalifiserende feil.

ØYNE

Øynene skal være mandelformede, og skal ikke sitte for tett. Fargen skal være brun, brune hunder har noe lysere øyefarge, men skal ikke være gulaktig. Blå øyne er en diskvalifiserende feil.

SNUTEPARTIET

Snutepartiet skal være noe kortere enn skallen, og bare svakt avsmalnende mot snuten, aldri spisst. Neseryggen skal være rett. Lette og snipete snuteparti forekommer, så vel som svake underkjever. Leppene skal være tørre.

NESEN

Svarte hunder skal ha svart nese, brune hunder har alltid brun nese.

BITT

Saksebitt. Tangbitt er godtatt, særlig hos eldre hunder. Tydelig under- eller overbitt er en diskvalifiserende feil. Tannmangel skal i det minste nevnes i kritikken.

UTTRYKK

Rolig og intelligent. Hos tisper spesielt, et ydmykt og underdanig uttrykk.

Kommentarer

Til venstre: Brun hannhund med utmerket hode og uttrykk.

Til høyre: svart tise med utmerket hode og uttrykk.

Utmerket tisehode og uttrykk sett fra siden.

Fra rasestandarden

Forlemmer:

Helhetsinntrykk: Kraftige, godt festet til kroppen med kraftige muskler, men som tillater frie bevegelser. Muskuløse, velvinklede. Rette og parallelle sett forfra.

Skulder: Skråstilt og muskuløs.

Albue: Godt tilliggende, verken inn- eller utoverdreide. Peker rett bakover.

Underarm: Rett.

Håndrot: Spenstig og fjærende.

Mellomhånd: Noe skråstilt sett fra siden, som muliggjør smidige bevegelser.

Poter: Noe ovale og dekket med tett pels, også mellom tredeputene.

Godt hvelvede. Spenstige og tykke tredeputer.

Denne illustrasjonen viser en godt konstruert front.

FORLEMMER

En lapsk vallhund skal ha god beinstamme og godt utviklede muskler. Den skal være tydelig vinklet. Når hunden står, skal den være rett og parallell, sett både forfra og bakfra.

Rasen skal være godt vinklet, men like viktig er det at den er harmonisk vinklet foran og bak, for at den skal kunne trave på en sunn og effektiv måte.

Skulderen skal være skråstilt, og overarmen skal være like lang som skulderbladet. Albue skal ikke være utovervridde. De skal bæres tett inntil kroppen. Noen lapske vallhunder har for korte overarmer, noe som fører til høye forbeinsbevegelser.

Mellomhendene skal være noe skråstilte. De skal være fleksible, men ikke løse, slik at de effektivt kan fungere som «støtdempere».

Fra rasestandarden

Kropp:

Manke: Markert.

Rygg: Sterk og muskuløs.

Lend: Kort og muskuløs.

Kryss: Ganske langt og lett fallende.

Bryst: Dypt, langt og romslig, men ikke spesielt bred. Tydelig hvelvede ribben.

Underlinje/buk: Lett opptrukket.

Illustrasjoner av vanlige feil:

Kort kropp, dårlig vinklet, krysset er for kort og avfallende.

Dårlig vinklet, overarmen er for kort og rett, svak overlinje. Denne konstruksjonen er ikke fordelaktig på en hund som skal være utholdende.

KROPP

Kroppen skal være robust, men aldri tung. Manken skal være tydelig markert, men ikke overdrevet. Ofte er dippen ganske tydelig, dette må ikke mistolkes til at hunden har svai i ryggen. Overlinjen skal være sterk, rett og aldri avfallende. Lendepartiet skal være kort, krysset langt og bare svakt avfallende. Særlig på tisper skal krysset også være bredt. Det er viktig med brede, muskuløse lår.

En vanlig feil på rasen er at krysset er for kort og rett. Hundene med denne feilen får ofte lite muskler i bakbeina og får ikke effektive og kraftfulle bevegelser. Brystkassen skal være lang og dyp, men aldri være dypere enn albueleddet. Brystet skal være definert, men ikke overdrevet.

Fra rasestandarden

Hale:

Middels lang, lavt ansatt, tett behåret. I hvile hengende, under bevegelse bæres i en løs bue som ikke bør gå inn over ryggen. Halebevegelsene kan også være roterende.

Bildet viser hvordan halen typisk bæres når hunden står i ro. Dette er en hannhund med utmerkede proporsjoner. Hunden har også utmerket lengde og behåring på halen.

Illustrasjon:

Nr. 1 og nr. 2 viser begge korrekt båret hale i bevegelse, men nr. 3 er feil, og bør påvirke premieringen til hunden.

HALE

Halen skal være av medium lengde og lavt ansatt. I hvile skal den henge, i bevegelse brukes den til å skape balanse. Halen bæres på linje med overlinjen, eller noe høyere i bevegelse. En sigdformet hale er godkjent i bevegelse, men den skal aldri krølle seg over ryggen. En lapsk vallhund er ofte lett å lese, da den bruker halen til å uttrykke sin sinnsstemning. Særlig når den hilser, gjør halen en sirkelbevegelse. Halen skal være kraftig og tett behåret. Haleknekk er en diskvalifiserende feil.

1.

2.

3.

Fra rasestandarden

Baklemmer:

Helhetsinntrykk: Velvinklede. Rette og parallelle sett bakfra.

Lår: Forholdsvis lange, brede og muskuløse.

Knær: Tydelig vinklede. Fremoverrettede.

Haser: Ganske lavt ansatte, tydelig vinklede.

Mellomfot: Ganske korte, rette og parallelle.

Poter: Som forpotene. Sporer ikke ønskelige.

Bildene viser samme tisse, først som ung, deretter som 13-åring. Dette er en tisse av utmerket type og helhet. Hun har en meget godt konstruert og vinklet bakpart, og en front som står i stil. Lapske vallhunder holder seg som oftest i god form langt inn i veteranalder. Allikevel ser man ofte at de kan gi et noe annet inntrykk med tanke på proporsjoner og vinkling etter hvert som de blir eldre.

BAKLEMMER

Bakbeina skal være godt vinklet, lårene brede og muskuløse. Hasene skal være ganske lave, som gir kraftfulle bakbeinsbevegelser. Potene skal være ovale og kraftige. De skal være dekket av tett pels, som gir beskyttelse mellom tredeputene.

Fra rasestandarden

Bevegelser:

Frie, fjærende og avbalanserte. Travet utrettelig. I hurtig trav tendens til snoring.

Bildet til høyre viser en tisper av utmerket type og helhet, med effektive bevegelser. For en gjeterhund er det viktig at de kan samarbeide med eier og ha fokus på dem, ofte kan man se dette i utstillingsringen på lapske vallhunder.

Bildet under viser en hannhund av utmerket type og helhet, som også viser rasetypiske effektive bevegelser. Merk hvordan hunden danner en rett linje fra hode til halerot.

BEVEGELSER

En lapsk vallhund skal bevege seg effektivt, fleksibelt, harmonisk og uanstrengt. Rasen skal ha et utholdent, jordvinnende og jordbundet trav med god steglengde. En hund med lite kraft i bevegelsene og korte steg er ikke egnet som reingjeter under tøffe forhold.

I bevegelse, særlig i raskt trav, har den en tendens til å snore. Dette må ikke forveksles med trange bakbeinsbevegelser.

Fra rasestandarden

Hud:

Overalt tilliggende uten rynker.

Pels:

Hårlag: Middels langt eller langt.

Rett, temmelig utstående og grovt.

Underullen fin og tett. Ofte lengre og tettere på halsen, brystet og lårenes bakside.

Farge: Sort i ulike nyanser, til og med gråaktig eller mørk brun med en lysere farge enn hovedfargen.

Gråaktige eller brunaktige tegninger forekommer ofte på hode, kroppens underside og bena. Hvite tegninger på hals, bryst og ben tillatt. Sort, grå eller brunaktig underull.

Bildene viser to hunder som begge har utmerkede proporsjoner, den ene med mellomlang pels, og den andre med lang pels.

PELS:

Dekkpelsen skal være middels lang eller lang. Den skal være rett og stri. Lapsk vallhund skal ha rikelig med underull, denne skal være fin og tett. Dette er viktig for at den skal kunne overleve under arktiske forhold. Pelsen skal være relativt utstående, og skal aldri være flat. Videre må den tåle vær og vind, og være vannavstøtende.

En vanlig feil på rasen er for kort eller for myk pels. Dette bør vektlegges mer. Den lapske vallhunden er på ingen måte en kortpelsset rase, pelsen bør i det minste være middels lang.

FARGE:

Svart med tegn, viltfarget, brun, brun med tegn og helsvart er godkjente farger. Creme, sobel og brindle er diskvalifiserende farger. Hvite avtegn er godkjent på hode, bryst, nakke og bein.

Kommentarer

Lapske vallhunder kan være viltfarget med både brun og svart som grunnfarge. Viltfargede hunder kan også ha mer eller mindre tegninger fra å nesten se ensfarget ut, til å ha store klare tegninger på bein og hode.

Helfargede lapske vallhunder finnes også, disse kan være helt ensfarget, eller ha hvite tegninger på ben, bryst og nakke. Disse kan også ha både brun og svart som grunnfarge.

I tillegg til tegninger som forekommer på grunn av variasjoner i melanin (som tanpoints og viltfarge), så har den lapske vallhunden også hvite tegninger, disse er akseptert på hals, bryst og ben. Bles, som vist på bildet er også tillat.

FARGEVARIASJONER

De vanligste fargene å se i utstillingsringen er svart med tegninger og brun med tegninger, men det finnes også andre godkjente fargevarianter.

Fra rasestandarden

Størrelse og vekt:

Mankehøyde:

Hannhunder: Ideal 51 cm $\pm$ 3 cm

Tisper: Ideal 46 cm $\pm$ 3 cm

Feil:

Ethvert avvik fra foregående punkter skal betraktes som feil. Hvor alvorlig feilen er, skal graderes etter hvor stort avviket er i relasjon til rasebeskrivelsen.

- Manglende kjønnspreg
- Myke ørespisser eller kippører
- Meget lyse øyne hos sort hunder
- Ringlet hale eller hale bøyet over ryggen
- Myk, bølget eller tilliggende pels
- Manglende underull

Diskvalifiserende feil:

Hunder som viser tegn på aggressivitet og/eller har fysiske defekter som påvirker hundens sunnhet skal diskvalifiseres.

- Over- eller underbitt
- Hengende ører

OBS: Hannhunder skal ha to normalt utviklede testikler på normal plass.

STØRRELSE

Mankehøyden skal være 51 cm (+/- 3 cm) for hannhunder og 46 cm (+/- 3 cm) for tisper. Mindre avvik fra disse målene kan aksepteres om hunden ellers er av utmerket type.

NOTATER

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

NOTATER

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

NOTATER

[illegible]